

Dz. U. 2018 poz. 1735

**Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2024 r.
poz. 1687.**

U S T A W A

z dnia 20 lipca 2018 r.

o Polskim Instytucie Ekonomicznym

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa organizację i zadania Polskiego Instytutu Ekonomicznego, zwanego dalej „Instytutem”.

Art. 2. 1. Instytut jest państwową osobą prawną.

2. Siedzibą Instytutu jest miasto stołeczne Warszawa.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze zarządzenia, nadaje Instytutowi statut, w którym określa organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organów Instytutu, mając na względzie sprawne wykonywanie zadań przez Instytut oraz możliwość tworzenia oddziałów zamiejscowych Instytutu.

Art. 3. Do zadań Instytutu należy:

- 1) inspirowanie, organizowanie i prowadzenie badań naukowych w zakresie nauk ekonomicznych i społecznych oraz przekazywanie ich wyników organom władzy publicznej;
- 2) przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych;
- 3) współpraca z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki i osobami fizycznymi oraz promocja polskiej myśli analitycznej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) współpraca z jednostkami akademickimi i naukowymi, w tym zagranicznymi, w realizacji badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych, na

podstawie porozumień w celu pozyskiwania funduszy z realizacji badań, w tym z ich komercjalizacji;

- 5) gromadzenie specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji naukowej oraz organizowanie szkoleń w zakresie nauk ekonomicznych i społecznych;
- 6) organizowanie seminariów i konferencji w celu prezentowania wyników badań z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych;
- 7) upowszechnianie wiedzy o stanie i tendencjach zmian sytuacji gospodarczej oraz rozwoju stosunków gospodarczych.

Art. 4. 1. Nadzór nad Instytutem sprawuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

2. (uchylony)

3. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, obejmuje nadzór nad:

- 1) zgodnością działań Instytutu z przepisami prawa i statutem;
- 2) realizacją przez Instytut zadań określonych w art. 3;
- 3) prawidłowością wydatkowania środków publicznych.

4. Kontrolę w ramach nadzoru przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

5. Dyrektor Instytutu i Rada Instytutu są zobowiązani do realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w ramach realizacji nadzoru.

6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ma prawo wglądu do dokumentów Instytutu i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora Instytutu.

Art. 5. 1. W skład Instytutu mogą wchodzić oddziały zamiejscowe, w tym utworzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jako wyodrębnione jednostki organizacyjne.

2. Organizację oddziału zamiejscowego i zakres jego zadań określa regulamin oddziału nadany przez Dyrektora Instytutu.

Rozdział 2

Organy i organizacja Instytutu

Art. 6. Organami Instytutu są:

- 1) Dyrektor Instytutu;

2) Rada Instytutu.

Art. 7. 1. Dyrektora Instytutu powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Rady Instytutu.

2. Dyrektor Instytutu powołuje nie więcej niż trzech swoich zastępców i wyznacza zakres ich zadań. Dyrektor Instytutu odwołuje zastępców Dyrektora Instytutu.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych odwołuje Dyrektora Instytutu w przypadku:

- 1) rezygnacji ze stanowiska;
- 2) zaprzestania spełniania wymagań, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 4–6.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może w każdym czasie odwołać Dyrektora Instytutu.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 3 i 4, minister właściwy do spraw finansów publicznych powierza zastępcy Dyrektora Instytutu lub innej osobie pełnienie obowiązków Dyrektora Instytutu do czasu powołania nowego Dyrektora Instytutu.

Art. 8. 1. Dyrektorem Instytutu może być osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada wykształcenie wyższe magisterskie;
- 3) posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w zarządzaniu oraz doświadczenie zawodowe w zakresie zadań Instytutu określonych w art. 3;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) nie została ukarana zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 104);
- 6) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie pracowała i nie służyła w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 273 i 834) oraz nie współpracowała z tymi organami.

2. Przed powołaniem na stanowisko Dyrektora Instytutu osoba powoływana składa oświadczenie o spełnieniu wymagań, o których mowa w ust. 1, a w przypadku osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r. – także oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

3. Wymagania, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się do zastępców Dyrektora Instytutu.

Art. 9. 1. Powołanie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 i 2, stanowi nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 oraz z 2024 r. poz. 878 i 1222).

2. Wynagrodzenie Dyrektora Instytutu ustala minister właściwy do spraw finansów publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136).

3. Wynagrodzenie zastępców Dyrektora Instytutu ustala Dyrektor Instytutu, po zasięgnięciu opinii Rady Instytutu.

Art. 10. 1. Do zadań i obowiązków Dyrektora Instytutu należy w szczególności:

- 1) kierowanie pracami Instytutu;
- 2) reprezentowanie Instytutu na zewnątrz;
- 3) zapewnienie funkcjonowania i ciągłości pracy Instytutu;
- 4) podejmowanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy;
- 5) powoływanie i odwoływanie dyrektorów oddziałów zamiejscowych Instytutu;
- 6) opracowywanie rocznego planu działania Instytutu;
- 7) opracowywanie projektu rocznego planu finansowego Instytutu;
- 8) opracowywanie rocznego sprawozdania finansowego Instytutu;
- 9) sporządzanie rocznego sprawozdania z działalności Instytutu;
- 10) sprawowanie zarządu nad mieniem Instytutu;
- 11) prowadzenie gospodarki finansowej Instytutu;
- 12) rozliczanie dotacji otrzymanych z budżetu państwa.

2. Dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 6–9, Dyrektor Instytutu przedstawia do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

Art. 11. 1. Do zadań Rady Instytutu należy:

- 1) opiniowanie, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, kandydatów na stanowisko Dyrektora Instytutu;
- 2) opiniowanie projektów rocznych planów finansowych oraz projektów rocznych planów działalności Instytutu;
- 3) opiniowanie sprawozdania finansowego Instytutu oraz sprawozdania z rocznej działalności Instytutu;
- 4) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących działalności Instytutu, przedstawionych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Dyrektora Instytutu lub z własnej inicjatywy.

2. Rada Instytutu ma prawo wglądu do dokumentów Instytutu i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora Instytutu.

Art. 12. 1. W skład Rady Instytutu wchodzi siedmiu członków powoływanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

2. W skład Rady Instytutu wchodzi:

- 1) przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów;
- 1a) przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 2) przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki;
- 3) cztery osoby powoływane na okres kadencji.

3. Kadencja członków Rady Instytutu, o których mowa w ust. 2 pkt 3, trwa 4 lata.

4. Członkostwa w Radzie Instytutu nie można łączyć z zatrudnieniem w Instytucie.

Art. 13. 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych odwołuje członków Rady Instytutu w przypadku:

- 1) rezygnacji ze stanowiska;
- 2) zaprzestania spełniania wymagań, o których mowa w art. 14 pkt 1 i 3.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może w każdym czasie odwołać członka Rady Instytutu, o którym mowa w art. 12 ust. 2 pkt 1 i 2.

3. W przypadku upływu kadencji, odwołania albo śmierci członka Rady Instytutu minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje nowego członka Rady.

Art. 14. Członkiem Rady Instytutu może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem zawodowym w zakresie zadań Instytutu określonych w art. 3;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Art. 15. Członkom Rady Instytutu za udział w posiedzeniach przysługują należności z tytułu podróży służbowych w wysokości i na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 775 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Art. 16. 1. W celu wykonywania ustawowych zadań, w szczególności tworzenia dokumentów, o których mowa w art. 3 pkt 2, Instytut może żądać przekazywania, w szczególności od Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Narodowego Funduszu Zdrowia, ministra właściwego do spraw finansów publicznych i jednostek organizacyjnych mu podległych oraz przez niego nadzorowanych oraz innych organów władzy publicznej, posiadanych danych statystycznych niezbędnych do wykonywania tych zadań, z wyłączeniem danych osobowych oraz danych objętych innymi tajemnicami prawnie chronionymi.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, mają obowiązek przekazać Instytutowi dane statystyczne, o których mowa w ust. 1, bez zbędnej zwłoki, na podstawie wniosku o ich udostępnienie, mając na uwadze przepisy prawa lub postanowienia umów albo ustalenia pomiędzy Instytutem a podmiotami zobowiązanymi do udostępnienia danych.

3. Dane statystyczne mogą być udostępniane w postaci elektronicznej. Instytut może określić format przekazywanych danych, z zastrzeżeniem przepisów wydanych na podstawie art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557).

4. Instytut zapewnia poufność i rozliczalność udostępnionych danych statystycznych na zasadach określonych w przepisach regulujących działalność podmiotów, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 3

Gospodarka finansowa Instytutu

Art. 17. Przychodami Instytutu są:

- 1) coroczne dotacje podmiotowe z budżetu państwa, przeznaczone na pokrycie bieżących kosztów działalności Instytutu określonej w art. 3;
- 2) dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone na:
 - a) realizację zadań, o których mowa w art. 3,
 - b) współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich;
- 3) środki finansowe pochodzące z funduszy Unii Europejskiej;
- 4) przychody z tytułu krajowych i międzynarodowych projektów i programów badawczych;
- 5) przychody z tytułu działalności gospodarczej, o której mowa w art. 18;
- 6) odsetki od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Instytutu, chyba że przepisy odrębne lub umowa, na podstawie której Instytut otrzymał środki, stanowią inaczej;
- 7) zapisy, spadki i darowizny;
- 8) przychody z innych tytułów.

Art. 18. 1. W zakresie niezbędnym do należytego wykonywania zadań określonych w art. 3 Instytut może prowadzić działalność gospodarczą w zakresie realizacji tych zadań, w szczególności przez komercjalizację wyników prowadzonych badań oraz działalność wydawniczą, szkoleniową i wynajem pomieszczeń i biur.

2. Działalność gospodarcza Instytutu podlega wyodrębnieniu pod względem finansowym i rachunkowym z działalności, o której mowa w art. 3.

3. Działalność gospodarcza, o której mowa w ust. 1, nie może być finansowana z dotacji podmiotowej z budżetu państwa.

4. Dochód z działalności gospodarczej, o której mowa w ust. 1, służy wyłącznie realizacji zadań Instytutu określonych w art. 3.

Art. 19. 1. Instytut prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego, ustalanego w układzie zadaniowym, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 i 1572).

2. Projekt planu finansowego na następny rok budżetowy opracowuje Dyrektor Instytutu, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla materiałów do projektu ustawy budżetowej.

3. Podstawę gospodarki finansowej Instytutu w okresie od dnia 1 stycznia do dnia zatwierdzenia planu finansowego Instytutu przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych stanowi projekt tego planu, zaopiniowany przez Radę Instytutu.

4. Roczny plan finansowy Instytutu obejmuje w szczególności:

- 1) planowane przychody, w tym dotacje, o których mowa w art. 17 pkt 1 i 2;
- 2) planowane koszty;
- 3) planowane wydatki inwestycyjne;
- 4) stan środków obrotowych na początek i koniec roku;
- 5) planowany przyrost lub spadek środków obrotowych na początek i koniec roku;
- 6) źródła pokrycia planowanego niedoboru przychodów w stosunku do kosztów.

Art. 20. 1. Tworzy się następujące fundusze Instytutu:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusz rezerwowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych;
- 4) inne fundusze, jeżeli obowiązek ich utworzenia wynika z odrębnych przepisów.

2. Zysk netto Instytutu powiększa fundusz rezerwowy.

3. Stratę netto Instytutu pokrywa się z funduszu rezerwowego.

4. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych tworzy się na zasadach określonych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 288).

Art. 21. 1. Roczne sprawozdanie finansowe Instytutu podlega badaniu przez firmę audytorską.

2. Wyboru firmy audytorskiej do badania rocznego sprawozdania finansowego Instytutu dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

3. Dyrektor Instytutu przedstawia ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych do zatwierdzenia, zaopiniowane przez Radę Instytutu, roczne sprawozdanie finansowe Instytutu, wraz ze sprawozdaniem z badania.

Rozdział 4

Zmiany w przepisach

Art. 22. (pominięty)¹⁾

Art. 23. (pominięty)¹⁾

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 24. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy likwiduje się Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowy Instytut Badawczy.

2. Czynności związane z likwidacją Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego wykonuje Dyrektor Instytutu w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Bilans zamknięcia Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego staje się bilansem otwarcia Instytutu.

Art. 25. Z dniem wejścia w życie ustawy tworzy się Instytut.

Art. 26. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) składniki majątkowe i niemajątkowe Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego przejmuje Instytut;
- 2) należności i zobowiązania Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego stają się należnościami i zobowiązaniami Instytutu.

2. Instytut jest zwolniony z podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług z tytułu przejęcia składników, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

¹⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 listopada 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Polskim Instytucie Ekonomicznym (Dz. U. poz. 1687).

3. Instytut nie ponosi opłat sądowych w zakresie związanym z przejęciem składników, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 27. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) dyrektor Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego staje się Dyrektorem Instytutu;
- 2) ustaje członkostwo dotychczasowych członków Rady Naukowej Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego;
- 3) pracownicy Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego stają się pracownikami Instytutu.

2. Stosunki pracy z pracownikami, o których mowa w ust. 1 pkt 3, wygasają po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli przed upływem 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nie zostaną im zaproponowane nowe warunki pracy i płacy albo w razie nieprzyjęcia nowych warunków pracy i płacy.

3. W terminie 2 tygodni od otrzymania propozycji nowych warunków pracy i płacy pracownik składa oświadczenie woli o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie oświadczenia woli uważa się za przyjęcie propozycji.

4. W przypadku wygaśnięcia stosunków pracy na podstawie ust. 2 pracownikom przysługują świadczenia przewidziane dla pracowników, z którymi stosunki pracy rozwiązuje się z powodu likwidacji pracodawcy.

Art. 28. Do czasu zakończenia likwidacji Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowego Instytutu Badawczego Instytut działa na podstawie projektu planu finansowego opracowanego przez Dyrektora Instytutu.

Art. 29. 1. W latach 2018–2027 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym realizacji zadań wynikających z ustawy wyniesie:

- 1) 2018 r. – 15 000 000 zł;
- 2) 2019 r. – 15 000 000 zł;
- 3) 2020 r. – 15 000 000 zł;
- 4) 2021 r. – 15 000 000 zł;
- 5) 2022 r. – 15 000 000 zł;
- 6) 2023 r. – 15 000 000 zł;
- 7) 2024 r. – 15 000 000 zł;
- 8) 2025 r. – 15 000 000 zł;

9) 2026 r. – 15 000 000 zł;

10) 2027 r. – 15 000 000 zł.

2. Organem monitorującym wykorzystanie limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

3. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków związanych z kosztami funkcjonowania Instytutu.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Art. 30. W 2018 r. do czasu otrzymania dotacji, o której mowa w art. 17 pkt 1, działalność Instytutu jest finansowana z rezerwy ogólnej Rady Ministrów.

Art. 31. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia²⁾.

²⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 7 września 2018 r.